

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
16/1-2

Vår dato:
01.04.2016

Forslag til Forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger. Høringssvar fra Nasjonalt råd for lærerutdanning.

Nasjonalt råd for lærerutdanning takker for muligheten til å avgi høringssvar på forslag til forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger, jf. høringsbrev av 22. desember 2015. I vårt svar vektlegger vi de justeringene departementet har foretatt av rammeplanutvalgets utkast. For øvrig viser vi til tidligere innsendte innspill fra NRLU til rammeplanutvalget.¹

Rammeplanutvalget har bestått av sentrale fagpersoner i norsk lærerutdanning og skole, og NRLU har opplevd utvalgets arbeid som en åpen og konstruktiv prosess. NRLU ser det som uheldig at rammeplanutvalgets utkast er endret på vesentlige punkter i det forslaget til forskrifter som nå er sendt på høring.

§ 1 Virkeområde og formål

NRLU har ingen kommentarer til innholdet i denne paragrafen.

§ 2 Læringsutbytte

NRLU stiller spørsmål ved ambisjons- og detaljeringsnivået i læringsutbytteformuleringene.

Begrunnelse:

Det må være samsvar mellom ambisjonsnivået knyttet til læringsutbytteformuleringene og de rammene som ligger i utdanningens innholdsstruktur. Krav om læringsutbytter som

¹ August 2015:

http://www.uhr.no/documents/Innspill_og_resolusjon_fra_Nasjonalt_rad_for_laererutdanning_til_Rammeplanutvalgets_arbeid.pdf

September 2015:

http://www.uhr.no/documents/Innspill_til_rammeplanutvalget_for_GLU_master_struktur_for_uttanningene_L_46090.pdf

NRLU gav også innspill til kunnskapsministeren om arbeidet med femårige grunnskolelærerutdanninger i oktober 2014:

http://www.uhr.no/documents/Innspill_fra_Nasjonalt_rad_for_laererutdanning_NRLU_til_arbeidet_med_femarig_grunnskolelaererutdanning_3.pdf

imøtekommer Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring på nivå 7 (syklus 2, master) må derfor samsvare med at fagområde tilbys på masternivå i utdanningen. I pedagogikk, som foreslås med 60 studiepoeng, stilles krav om avansert eller inngående kunnskaper. NRLU stiller spørsmål ved dette ambisjonsnivået for et fag som kun skal gi 60 studiepoeng i utdanningen, og der de fleste studenter ikke vil ha noen forkunnskaper i faget.

Læringsutbytteformuleringene er detaljerte og mangefasettete og gir lite handlingsrom for lærerutdanningsinstitusjonenes egen profilering av utdanningen. NRLU stiller spørsmål ved dette detaljeringsnivået på forskriftsnivå.

Læringsutbytteformuleringene bør tilkjennegi en tydeligere differensiering mellom de to grunnskolelærerutdanningsløpene.

Begrunnelse:

Lærerkandidatene bør ha kunnskap og forståelse for de ulike trinn og nivåer undervisningen skal rettes inn mot. NRLU ønsker en tydeligere differensiering mellom de to grunnskolelærerutdanningsløpene som spesielt fremhever de utfordringene som knyttes til de første trinnene i grunnopplæringen.

§ 3 Innhold og struktur

NRLU støtter ikke departementets endring av rammeplanutvalgets 'pedagogikk' med 'profesjonsfag'.

Begrunnelse:

Benevnelsen profesjonsfag har ingen forankring i et vitenskapsfag. Benevnelsen gir derfor få holdepunkter for hva som er innholdet i faget.

Pedagogikk har vært benevnelsen på fagområdet i norsk lærerutdanning siden seminarloven av 1890. Eventuelle endringer må ha utgangspunkt i og være godt forankret i fagtradisjonen og - miljøene.

Alle fag i lærerutdanningen skal være profesjonsrettede. En uheldig konsekvens av et profesjonsfag kan være at ansvaret for det profesjonsrettede blir lagt til dette faget, og i mindre grad til andre fag i utdanningen.

NRLU støtter ikke forslaget om at kunnskap om religion, livssyn og etikk skal utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i elevkunnskapsdelen av profesjonsfaget for å styrke lærerkompetanse i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn.

Begrunnelse:

Det er nødvendig å styrke lærerstudentenes kunnskaper om og forståelse for det flerkulturelle og mangfoldige klasserommet i vår tid. Dette må være et ansvar som tillegges alle fag i grunnskolelærerutdanningene, og må reflekteres i læringsutbytter. Flere undersøkelser

påpeker at lærerstudenter etterlyser fagdidaktisk kompetanse som kan styrke deres arbeid i flerkulturelle og flerspråklige klasserom.

I pedagogikk inngår flerkulturelle emner som for eksempel identitetsdanning, sosialisering, medborgerskap og demokrati. Pedagogikkfaget har en lang tradisjon for forskning og teori innen migrasjon og inkludering, noe som gjenspeiles i begrepene «migrasjonspedagogikk», «flerkulturell pedagogikk», «dialogpedagogikk», mm.

En uheldig konsekvens av forslaget om at en 15 studiepoengs i faget religion, livssyn og etikk (RLE) skal integreres i profesjonsfaget som egen modul kan være at rekrutteringen av studenter til lærerutdanningsfaget RLE (30stp) svekkes. Dette kan på sikt føre til nedgang i antall KRLE lærere i skolen.

Man kan også tenke seg at en uheldig konsekvens av en obligatorisk 15 studiepoengs modul RLE i profesjonsfaget vil være at skoleeiere i kommuner med svak økonomi heller vil prioritere lærere med formell kompetanse i andre fag enn RLE, ettersom en 15 studiepoengs modul i RLE kan betraktes som et grunnlag for å undervise i grunnskolens KRLE-fag. Dette kan også bidra til å svekke lærerrekutteringen til KRLE- faget.

I institusjonene blir betegnelsen emner brukt, ikke modul. Hvorvidt en eventuell modul tilsvarende 15 studiepoeng RLE integrert i profesjons-/pedagogikkfaget skal innarbeides i utdanningen med egen eksamen, egen emnekode etc. er ikke tydelig ut fra forskriftsforslaget. Forslaget om egen modul vil gi en rekke utfordringer med tanke på den praktiske gjennomføringen.

‘Elevkunnskapsdelen av profesjonsfaget’ er etter vårt syn en uheldig formulering når elevkunnskap ikke lenger skal inngå i navnet på faget. Faget pedagogikk omfatter i seg selv «elevkunnskap» og det er unødvendig å ha et slikt språklig vedheng.

Departementet har uttalt at bakgrunnen for å endre rammeplanutvalgets formuleringer på dette punktet handler om å ivareta RLE fagmiljøenes innpass i de pedagogikkfaglige miljøene med tanke på å undervise i de flerkulturelle temaene. NRLU mener den politiske viljen til å gripe inn i institusjonsledelsens ansvarsområde som arbeidsgivere overfor fagmiljøene, som her vist, er prinsipielt problematisk. Institusjonene må ha frihet til å bestemme hvem som best egner seg til å undervise slik at studentene kan møte læringsutbyttekravene på det flerkulturelle området.

Det må åpnes opp for profesjonsrettet pedagogikk som masterfag

Begrunnelse:

Masterfordypning i pedagogikk vil gi faglig utdyping i sentrale tema som er etterspurt og særlig relevant for profesjonen, men som ikke nødvendigvis er fagspesifikke, f.eks. mobbing, læringsledelse, læringsmiljøutvikling, endringsledelse / skoleutvikling, skole-hjem samarbeid, lærevansker, mm. I forskriftsforslaget gis det kun anledning til å ta masterfordypning i

pedagogikk gjennom begynneropplæring i grunnskolelærerutdanning for 1.- 7. trinn. På sikt kan dette bidra til å svekke lærerprofesjonens faglighet på sentrale profesjonsfaglige områder.

Grunnskolelærerutdanning på masternivå skal også utdanne til videre studier på ph.d. nivå. Dersom det ikke blir mulig å ta en mastergrad innen pedagogikk, vil det heller ikke være mulig, på sikt, å rekruttere lærerutdannere med ph.d i pedagogikk som også har en lærerfaglig bakgrunn. Dette vil svekke lærerutdanningen.

PPT rekrutterer lærere med mastergrad i spesialpedagogikk. Den lærerfaglige kompetansen og erfaring fra skoleverket, i tillegg til master innen spesialpedagogikk, er en meget egnet kompetanse for PPT i deres systemrettede arbeid.

Vitenskapsteori og forskningsmetode bør introduseres fra første år.

Begrunnelse:

Lærerutdanningen skal være en forskningsbasert utdanning. NRLU ser det derfor som nødvendig at studentene møter sentrale grunnprinsipp for vitenskap og forskning allerede i første år, slik det er vanlig nå. Vitenskapsteori og forskningsmetode bør ikke utelukkende tenkes i tilknytning til masteroppgaven.

NRLU stiller spørsmål ved detaljeringsnivået i angivelse av utdanningens struktur, spesielt praksisperiodene.

Begrunnelse:

Forskrift til rammeplan bør være på et overordnet nivå. Forskriftsfestet 5 dagers observasjonspraksis er etter vårt syn en detaljering som ikke hører hjemme på forskriftsnivå.

§ 4 Programplan og nasjonale retningslinjer

NRLU ønsker en presisering av formuleringen: Institusjonene må relatere utarbeidelsen av programplanen til disse retningslinjene.

Formuleringen foreslås presisert med følgende formulering, utarbeidet av NOKUT i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, jf. brev til styrer og rektorat 1. mars 2016:

«Det skal åpnes for et spenn mellom retningslinjene og det lokale planverket med rom for nyskaping og institusjonell tilpasning. En sakssvarende måte å beskrive nasjonale retningslinjer på, er at de representerer en nasjonal standard for god lærerutdanning, satt av våre fremste fagpersoner og forskere på feltet.»

§ 5 Nasjonale deksamener

NRLU støtter ikke § 5 i forslaget til forskrift: Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

Begrunnelse:

NRLU har tidligere gitt uttrykk for at det knyttes en rekke utfordringer til nasjonale deksamener, jf. UHRs høringssvar angående nasjonale deksamener fra 4. mai 2015². NRLU har pekt på at bestemmelsen om nasjonale deksamener, til tross for at departementet har myndighet til å fastsette slike, utfordrer prinsippet om faglig autonomi fordi tiltaket går inn i utøvelsen av utdanningene på høyt detaljnivå. Vi har også stilt spørsmål ved dokumentasjonen av en nasjonal eksamen som indikator for nivåsammenlikning institusjonene imellom og som katalysator for utvikling av utdanningene.

NRLU kan ikke se at erfaringene med gjennomføringen og resultater av nasjonale deksamener gir grunnlag for å endre rådets synspunkt i denne saken. Resultatene fra de første gjennomføringene av nasjonale deksamener har vist at de ikke var nødvendig, sett ut fra departementets egen argumentasjon for å gjennomføre disse.

Nasjonale deksamener griper inn i det faglige arbeidet på institusjonene og styrer innholdsstruktur og undervisning i matematikk på en måte som ikke er faglig begrunnet.

NRLU vil argumentere for at det er mer hensiktsmessige måter å arbeide med nasjonal kalibrering og kvalitetsarbeid i utdanningen på, som felles sensur og felles vurderingspraksis.

§ 6 Fritaksbestemmelser

NRLU støtter ikke følgende fritaksbestemmelse i § 6: Det kan gis fritak fra prøve i en av målformene i det obligatoriske norskfaget på 30 studiepoeng for studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring. Fritak skal føres på vitnemålet.

Begrunnelse:

Grunnskolelærerutdanningenes norskfag skal kvalifisere for å undervise i faget på skoler i hele landet. Fritak i en av målformene vil føre til at lærerkandidaten ikke kan ansettes i alle kommuner i landet.

Det er to likestilte målformer i Norge, lærere i norsk i grunnskolen må derfor ha kompetanse i begge målformer.

² http://www.uhr.no/documents/H_ringsuttalelse_UHR_nasjonal_deksamnen_41430_.pdf

§ 7 Ikrafttredelse og overgangsregler

NRLU har ingen kommentarer til innholdet i denne paragrafen

Vennlig hilsen

Elaine Munthe
Leder Nasjonalt råd for lærerutdanning

Turid Løyte Hansen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR